

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT KWALITEITSONDERZOEK NTC-VO

NTC-SCHOOL KARLSRUHE

School : NTC-VO NTC-school Karlsruhe
Plaats : Karlsruhe, Duitsland
BRIN-nummer : 29YW

Datum schoolbezoek : 28 oktober 2016
Datum vaststelling : 17 januari 2017

Inhoud

1	Inleiding 5
2	Kwaliteitsprofiel 7
3	Beschouwing 11
4	Vervolg van het toezicht 15

1 Inleiding

De Inspectie van het Onderwijs bezocht NTC-VO op de NTC-school Karlsruhe, Duitsland in het kader van een kwaliteitsonderzoek (KO). Daarbij heeft een onderzoek plaatsgevonden naar de indicatoren van kwaliteitsaspecten op grond van het door de inspectie gehanteerde Toezichtkader PO/VO 2011.

Bij dit kwaliteitsonderzoek doet de inspectie onderzoek naar de kwaliteit van het onderwijs door zich te richten op de kern van goed onderwijs op de school. Het gaat hierbij om indicatoren die betrekking hebben op de kwaliteitszorg, het aanbod, de onderwijstijd, het pedagogisch handelen van leraren, het didactisch handelen van leraren, de afstemming op de onderwijsbehoeften van leerlingen, de actieve rol van leerlingen, het schoolklimaat, de begeleiding, de zorg, de resultaten en de ontwikkeling van leerlingen.

Op grond van het kwaliteitsprofiel van de school dat naar aanleiding van een vorig inspectiebezoek is opgemaakt, op basis van risicofactoren die bij de inspectie bekend zijn of afspraken die met de school zijn gemaakt, of op basis van de informatie die door de school is toegestuurd kan de inspectie besluiten om niet alle indicatoren bij het onderzoek te betrekken. Dit is bij uw school niet aan de orde geweest.

Uw school heeft naast de schoolgids en het schoolplan enkele documenten ingestuurd die op uw zelfevaluatie-activiteiten betrekking hebben. Het betreft het activiteitenverslag 15-16, een overzicht van leerresultaten van leerlingen en de resultaten van een in 2016 gehouden ouderenquête. Ook tijdens het schoolbezoek zijn nog enkele documenten ingezien, waaronder toetsgegevens, leerlingendossiers en documenten waarin de taakafbakening tussen bestuur en coördinator is vastgelegd, met ieders verantwoordelijkheden. De inspectie heeft de informatie uit deze documenten bij de oordeelsvorming betrokken.

De opzet van het onderzoek

Het kwaliteitsonderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Onderzoek en analyse van documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn;
- Analyse van, indien beschikbaar, documenten die betrekking hebben op zelfevaluatie-activiteiten van de school en van andere documenten die de school voorafgaand aan het schoolbezoek heeft toegestuurd;
- Schoolbezoek, waarbij in de VO-klassen de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van lessen Nederlandse taal;
- Gesprekken met de coördinator over de kwaliteit van de indicatoren;
- Gesprekken met het bestuur, leerlingen, leraren en ouders.

Aan het eind van het schoolbezoek heeft de inspectie de kwaliteitsoordelen en de conclusies van het schoolbezoek besproken met de coördinator en een deel van het team. Daarbij was een vertegenwoordiging van het bestuur aanwezig.

De inhoud van het rapport

Het onderzoek naar de kwaliteit van het onderwijs levert een kwaliteitsprofiel op van de school (hoofdstuk 2). In hoofdstuk 3 geeft de inspectie een beschouwing over de geconstateerde kwaliteit in relatie tot de context of uitgangssituatie van de school. Indien van toepassing worden in deze beschouwing ook de toegevoegde indicatoren betrokken. In de rapporten vanaf schooljaar 2013-2014 is hierin voor iedere bezochte ntc-school apart informatie opgenomen over de aanpak en de gevolgen van de bezuinigingen op het Nederlands onderwijs in het buitenland vanaf januari 2014.

In hoofdstuk 4 is het vervolgtoezicht aangegeven en worden, indien noodzakelijk, afspraken vermeld met betrekking tot wettelijke bepalingen waaraan de school niet voldoet.

2 Kwaliteitsprofiel

Het kwaliteitsprofiel geeft een overzicht van de waarderingen die de inspectie heeft toegekend aan indicatoren die betrekking hebben op belangrijke kenmerken van goed onderwijs. De met een * gemarkeerde indicatoren zijn bepalend voor de vaststelling van het vervolgtoezicht.

In de waardering is tot uitdrukking gebracht in welke mate de indicatoren bijdragen aan de kwaliteit van het onderwijs:

1. draagt niet of nauwelijks bij;
2. draagt onvoldoende bij;
3. draagt voldoende bij;
4. draagt in hoge mate bij;
5. niet te beoordelen (alleen bij Resultaten en Ontwikkeling van leerlingen). Deze waardering is gegeven indien de school over bepaalde indicatoren geen betrouwbare en valide gegevens beschikbaar heeft.

Kwaliteitsaspect 1: De opbrengsten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie verwacht mag worden.

	1	2	3	4	5
1.1 * De leerlingen behalen het opleidingsniveau dat mag worden verwacht. .			•		
1.2 * De leerlingen lopen weinig vertraging op in de opleiding.			•		

Kwaliteitsaspect 2: De aangeboden leerinhouden zijn gericht op de brede ontwikkeling van leerlingen en de voorbereiding op vervolgonderwijs of arbeidsmarkt en samenleving.

	1	2	3	4
2.1 * De aangeboden leerinhouden Nederlandse taal in de onderbouw voldoen aan de kerndoelen			•	
2.2 * De aangeboden leerinhouden Nederlandse taal in de bovenbouw zijn dekkend voor de examenprogramma's.			•	
2.3 De school met taalzwakke leerlingen heeft een aanbod aan leerinhouden dat past bij de talige onderwijsbehoeften van deze leerlingen.			•	

Kwaliteitsaspect 3: De leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken.

	1	2	3	4
3.1 De uitval van geplande onderwijsactiviteiten blijft beperkt.			•	
3.2 Het ongeoorloofd verzuim van leerlingen is beperkt.		•		
3.3 De leerlingen maken efficiënt gebruik van de onderwijstijd.				•

Kwaliteitsaspect 4: Het schoolklimaat wordt gekenmerkt door veiligheid en respectvolle omgangsvormen.

	1	2	3	4
4.1 Ouders zijn betrokken bij de school door de activiteiten die de school daartoe onderneemt.			•	
4.2 De leerlingen voelen zich aantoonbaar veilig op school.			•	
4.3 Het personeel voelt zich aantoonbaar veilig op school.			•	
4.7 Het personeel van de school zorgt ervoor dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan.				•

Kwaliteitsaspect 5: De leraren leggen duidelijk uit, organiseren de onderwijsactiviteiten efficiënt en houden de leerlingen taakbetrokken

	1	2	3	4
5.1 * De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.			•	
5.2 * De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.				•
5.3 * De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.				•

Kwaliteitsaspect 6: De leraren stemmen aanbod, instructie, verwerking en onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.

	1	2	3	4
6.1 De aangeboden leerinhouden maken afstemming mogelijk op de onderwijsbehoeften van individuele leerlingen.			•	
6.2 De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.3 De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	

Kwaliteitsaspect 7: De leraren volgen systematisch de vorderingen van de leerlingen.

	1	2	3	4
7.1 * De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			•	
7.2 De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van leerlingen			•	
7.3 De school gebruikt informatie van scholen en instellingen waar de leerlingen vandaan komen voor de begeleiding van de leerlingen.			•	

Kwaliteitsaspect 8: De leerlingen die dat nodig blijken te hebben, krijgen extra zorg.

	1	2	3	4
8.1 Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school tijdig de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.			•	
8.2 * De school voert de zorg planmatig uit.			•	
8.3 De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.			•	

Kwaliteitsaspect 9: De school zorgt systematisch voor behoud of verbetering van de kwaliteit van haar onderwijs.

	1	2	3	4
9.1 De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			•	
9.2 De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.		•		
9.3 De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.			•	
9.4 De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			•	
9.5 De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.			•	
9.6 De school waarborgt de kwaliteit van de examens en van andere toetsinstrumenten.			•	
9.7 De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.		•		

Naleving

	ja	nee
N1b In de schoolgids is informatie opgenomen over standaard gecontroleerde onderdelen.	•	
N2b In het schoolplan is informatie opgenomen over standaard gecontroleerde onderdelen.	•	
N4a Er is voldoende onderwijstijd geprogrammeerd om te kunnen voldoen aan de daarvoor gestelde minima.		•

3 Beschouwing

Dit hoofdstuk beschrijft het oordeel van de inspectie over de kwaliteit van het voortgezet onderwijs op NTC-VO NTC-school Karlsruhe, Duitsland en geeft een toelichting op het kwaliteitsprofiel. Daarbij legt de inspectie zo mogelijk verbanden tussen de verschillende onderzochte indicatoren onderling en - voor zover relevant - tussen de indicatoren en de schoolcontext, de specifieke doelstellingen van de school en eerdere inspectieonderzoeken. Dit rapport betreft het voortgezet onderwijs. Over het primair onderwijs verschijnt een afzonderlijk rapport. Voor een goed begrip wordt eerst de uitgangssituatie beschreven.

Uitgangssituatie

De NTC-school te Karlsruhe bestaat sinds 2005. Vanaf januari 2013 is er ook een Nederlands taalaanbod voor peuters. De NTC-school te Karlsruhe biedt inmiddels een volledig programma Nederlandse taal aan voor leerlingen van ruim 2 tot 18 jaar.

De school is een zelfstandig onderdeel van de Vereniging voor Nederlandse en Vlaamse Cultuur (NeVlac) te Karlsruhe en heeft een eigen bestuur en eigen budget. Minimaal één bestuurslid van de school zit ook in het bestuur van de Nevlac.

De lessen op NTC Karlsruhe worden verzorgd door twee bevoegde leraren, waaronder de coördinator. Daarnaast zijn er drie assistentes. Voor het voortgezet onderwijs zijn de coördinator/leraar en een assistent beschikbaar. Er wordt toegewerkt naar de examens van het Certificaat Nederlands als Vreemde Taal (CNaVT).

Alle lessen vinden op vrijdagmiddag plaats, op de Europese school te Karlsruhe. De leerlingen van de Europese school krijgen gedurende twee uren als eerste les aan het begin van de middag, gevolgd door leerlingen die van andere scholen uit de regio komen. Zij krijgen eveneens twee uur les. In het nabije verleden was er een overlap van de lessen van beide groepen, maar dit idee is inmiddels verlaten. Zowel voor de leerlingen van de Europese school als voor de leerlingen van buiten vinden de lessen aan verschillende groepen tegelijkertijd plaats. Daarbij vinden uit bezuinigingsoverwegingen ook combinaties en tussentijdse wisselingen van groep plaats. Dit vraagt veel van het organisatievermogen van de leraren, maar ook van het adaptief vermogen van de leerlingen.

Ten tijde van het inspectiebezoek waren 37 leerlingen ingeschreven, waarvan 3 peuters en 11 leerlingen in het voortgezet onderwijs. De meeste leerlingen van buiten komen uit tweetalige gezinnen (Duits-Nederlands), de leerlingen die overdag op de Europese School zitten komen zowel uit volledig Nederlandstalige als uit tweetalige gezinnen.

De leerlingenaantallen fluctueren van jaar tot jaar. De afgelopen jaren waren er relatief veel aanmeldingen. Dit heeft kansen geboden om het leerstofaanbod te verbeteren door methodisch materiaal en andere leermiddelen aan te schaffen.

Aanpak en gevolgen bezuinigingen

Het afgelopen schooljaar heeft binnen het bestuur een afweging plaatsgevonden om wel of niet aangesloten te blijven bij de Stichting NOB, nu de subsidie over de jaren 2014-2016 vrijwel gehalveerd is en per 1 januari 2017 geheel

vervalt. De conclusie was om de aansluiting - en daarmee inspectietoezicht - vooralsnog te handhaven, en dit eind van het schooljaar 16/17 opnieuw te evalueren. De verdere aansluiting is mede afhankelijk van de financiën. De school heeft dankzij grotere leerlingenaantallen dan verwacht in het schooljaar 15/16 meer inkomsten weten te realiseren, maar de vraag is of dat zo blijft. De ouderbijdrage is niet verhoogd, maar de regeling voor tweede en volgende kinderen is aangepast, om meer inkomsten te genereren. Ook zijn de personeelskosten de afgelopen jaren omlaag gebracht door het werken met combinatiegroepen, minder lessen te geven en door de uitgaven voor de voorbereidingstijd van de lessen door de leraren beperkt te houden. Al met al ondervindt NTC Karlsruhe grote gevolgen van het verminderen en wegvallen van de subsidie. De meeste ouders krijgen van hun werkgever geen vergoeding voor het NTC-onderwijs aan hun kinderen, waardoor het moeilijk is om het lesgeld te verhogen.

Algemeen beeld

Over het geheel genomen biedt NTC Karlsruhe VO ruimschoots voldoende kwaliteit. De pedagogische benadering, de taakgerichtheid en de actieve betrokkenheid van leerlingen zijn sterke punten van de school, de leerlingen volgen graag de Nederlandse lessen. De school kent haar leerlingen ook goed. De lesmiddagen op vrijdag zijn intensief voor zowel de leraren als de leerlingen, vanwege de opeenvolging in leerlingengroepen, maar ook omdat de lestijd erg beperkt is. Er moet heel veel in (te) korte tijd gebeuren, waarbij ook nog groepen tussentijds worden gecombineerd. Dit doet wat onrustig aan, hetgeen de klassenorganisatie en daarmee de effectieve leertijd voor sommige leerlingen onder druk zet. Het is een goede prestatie van de school dat zij desondanks voldoende kwaliteit realiseert. De inspectie heeft met het bestuur besproken om meer onderwijstijd te programmeren, om meer rust in het programma te brengen en om meer tijd te hebben voor het realiseren van de gewenste doelen. Dit vraagt mogelijk wel een verhoging van de ouderbijdrage, maar met meer geprogrammeerde onderwijstijd kunnen de gestelde doelen wel makkelijker worden gerealiseerd.

De kwaliteitszorg is op orde. De school heeft een vaste cyclus van kwaliteitszorg met jaarlijkse verbeterplannen en evaluaties daarvan. De analyse van opbrengstgegevens kan nog meer bij het systeem van kwaliteitszorg worden betrokken. Dat geldt ook voor de verantwoording en uitleg van behaalde resultaten naar de ouders. Dit helpt hun bij het stellen van reële verwachtingen. Gezien het aangetroffen kwaliteitsprofiel heeft de inspectie vertrouwen in de verdere schoolontwikkeling. Vanwege de beperkte beschikbare middelen is het op peil blijven van het leerlingenaantal wel een belangrijke voorwaarde.

Toelichting

Opbrengsten

De school realiseert voldoende leerresultaten. Leerlingen zitten over het geheel genomen op het niveau dat gezien hun taalachtergrond en leeftijd verwacht mag worden. De school neemt examens CNaVT af als leerlingen het betreffende examenniveau hebben, waarbij de leerlingen voldoende resultaten behalen.

Onderwijspraktijk

De inspectie beoordeelt alle indicatoren van het primaire proces van onderwijs en leren positief. Dat is een verbetering ten opzichte van het vorige kwaliteitsonderzoek. Zoals gezegd is de pedagogische benadering een sterk punt van de school, evenals de taakgerichtheid en betrokkenheid van de leerlingen.

Met de aanschaf van meer methodisch materiaal is de doorgaande lijn verbeterd. Ook is nu beter gewaarborgd dat het leerstofaanbod meer dekkend voor de kerndoelen is. Voor de examenprogramma's van het CNaVT maken de

leraren eigen keuzes in de leerstof, onder andere afhankelijk van het taalniveau van de leerlingen op de verschillende taaldomeinen en wat de examens vragen. Wat daarbij knelt is dat de beschikbare leertijd onvoldoende is, namelijk slechts twee uur per week. Verder wordt er in principe geen huiswerk gegeven vanwege de grote belasting die leerlingen toch al ervaren op hun dagschool. Huiswerk wordt wel gegeven als lessen moeten worden ingehaald vanwege afwezigheid. Het is een ervaringsgegeven dat ongeveer drie uur Nederlandse les per week (inclusief huiswerk) nodig is voor leerlingen om bij te kunnen blijven met het onderwijs in Nederland. Wat dat betreft is het de inspectie opgevallen dat relatief veel leerlingen afwezig zijn, hetgeen het moeilijker maakt om bij te blijven.

Een mogelijkheid om de leertijd uit te breiden is door een half uur overlap te creëren voor de groepen leerlingen die nu achter elkaar les krijgen. Dat zou voor beide groepen een half uur lesuitbreiding betekenen. Overigens biedt de school wel op een aantal zaterdagen een cultuurprogramma aan.

De groepen zijn klein tot zeer klein en dit vergemakkelijkt de afstemming van het onderwijs op verschillen in onderwijsbehoeften tussen de leerlingen. Leerlingen hebben vrijwel een individueel programma, waardoor het lesgeven nauw verweven is met de leerlingenzorg. De school kent haar leerlingen goed vanuit de analyse van het gemaakte werk en de methodegebonden toetsen. De ouders die de inspectie sprak zijn over het geheel genomen tevreden over de school. Zij zijn blij met de Nederlandse lessen voor hun kinderen en ervaren dat de school hun kinderen goed 'ziet' en het onderwijs zoveel mogelijk afstemt, binnen de beperkte mogelijkheden. Een deel van de ouders vindt het niet duidelijk welke doelen worden nagestreefd en bereikt kunnen worden. De leerlingen waarderen de school positief, zij voelen zich echt geholpen met het Nederlands leren.

Kwaliteitszorg

De inspectie beoordeelt de kwaliteitszorg van het NTC Karlsruhe in zijn geheel als voldoende. De school heeft een duidelijke taakafbakening tussen bestuur en coördinator. In reglementen zijn daarover afspraken vastgelegd. Het bestuur ziet op hoofdlijnen toe, schept voorwaarden voor het reilen en zeilen van de school en laat het onderwijskundig beleid en de uitvoering daarvan aan de coördinator over. Op zich werkt deze constructie, maar in de praktijk trekt dit wel een vrij zware wissel op de coördinator, temeer daar relatief weinig uren voor coördinatie en overleg met de leraren beschikbaar zijn. Dat betekent dat er veel op de vrijdagen zelf moet gebeuren qua afstemming en overleg. Gezien de zeer diverse samenstelling van de groepen en de verscheidenheid van vaardigheden van leraren en onderwijsassistenten is dit overleg wel nodig. Tijdens het inspectiebezoek valt op dat de kwaliteitszorg op hoofdlijnen 'staat'. De school werkt - op basis van het meerjarig schoolplan - met jaarlijkse verbeterplannen en evaluaties daarvan. De informatieve jaarverslagen geven een helder beeld van het gevoerde beleid en de keuzes daarin. Ook de schoolgids is informatief. De ouderenquête heeft een aantal verbeterpunten opgeleverd waaraan dit schooljaar wordt gewerkt, onder andere de informatievoorziening en de ouderbetrokkenheid. We hebben ook gezien dat de analyse van leerresultaten nog niet gebruikt wordt om het schoolbeleid bij te stellen.

Door tijdgebrek, zowel in de beschikbare leertijd als in de uitvoering van taken door de leraren en de coördinator staat de kwaliteit van het onderwijs en ook de kwaliteitszorg van het NTC Karlsruhe toch enigszins onder druk. In het voortgezet onderwijs ligt dit overigens gunstiger dan in het primair onderwijs, met name vanwege de kleinschaligheid van de VO-klassen in combinatie met goede leerkrachtvaardigheden.

4 Vervolg van het toezicht

Bij dit kwaliteitsonderzoek heeft de inspectie ook de naleving van een aantal wettelijke voorschriften over de door het bestuur vastgestelde schoolgids en het schoolplan onderzocht, zoals die voor scholen in Nederland gelden. Op basis hiervan concludeert de inspectie dat de school aan deze wettelijke bepalingen voldoet. Het aantal lessen dat de school programmeert is echter te beperkt.

De bevindingen van dit kwaliteitsonderzoek leiden tot het volgende arrangement voor het vervolg van het toezicht (toezichtarrangement):

De aangetroffen kwaliteit van het onderwijs op de school vraagt geen aanpassing van de reguliere onderzoeksplanning van de inspectie. In beginsel volgt over vier jaar opnieuw een kwaliteitsonderzoek.

